

גינה ויער

Volume 1, Issue 58

פברואר 2013 February

תוכן עניינים - 58

- 1 שלום רב
- 1 לבקר בגבעת חומרה
- 2 לגדל רותם בגינה
- 2 לדבר עם ילדים על התאמת צמחים למדבר

Love, love me do, you know I love you

לבקר בגבעת חומרה – אמנם גבעת חומרה היא מקום משכנו של אירוס הארגמן, צמח נדיר ומוגן הפורח בעונה זו, אך המלווה העיקרי שלו המקיף אותו בעננים לבנבנים הוא הרוח. איך מגיעים? אפשר ממחלף גן רווה - כביש 4 אשדוד-ת"א או מכביש 431. פונים לצומת עין הקורא בצומת זו פונים מערבה לקיבוץ פלמחים בכביש 431. לאחר 4.5 ק"מ, מעט לפני הפניה החדה והמעבר מתחת לגשר מחנים את המכונית במגרש חניה מאולתר ועולים רגלית לגבעה .

הגבעה שהיא חלק מרכס הכורכר של מישור החוף, הינה אחת הניצולות האחרונות בארץ עם הצומח הטבעי. אבן הכורכר מהווה בית גידול לפרחים ייחודיים, ביניהם אירוס הארגמן מין אנדמי למישור החוף המצוי בסכנת הכחדה. המסלול על הגבעה קצר וקליל ומתאים למשפחות. למעט רותם המדבר ואירוס הארגמן פורחים בתקופה זו גם כלנית

שלום רב,

יום ולנטיין או יום ולנטינוס הקדוש חל ב-14 בפברואר, המציין בעולם המערבי את החג האהבה. החג החל את דרכו כציון לזכרו של ולנטינוס הקדוש הנוצרי. האגדה מספרת כי בתחילת דרכה, בתקופה בה הנצרות הייתה דת נרדפת ואסורה הושאו בסתר זוג אוהבים לפי דיני הנצרות. האיש שהשיא את הזוג נדון למוות. לפני מותו כתב מכתב לבת הסוהר איתה התיידד במהלך מאסרו וחתם "שלך ולנטיין". במהלך השני נעשה ולנטיין לפטרון האוהבים והיום נעשה ליום המוקדש לאהבה .

ואם מדובר באהבה, בעולם מקובלים כיום אלפי צמחים כצמח האהבה. רבים מהם נחקרו מבחינה כימית וקלינית, אחד מהם הגדל בארץ פורח בעונה זו בלבן הוא רותם המדבר.

בעקבות ולנטיין והרותם נבקר בגבעת חומרה בה פורח כעת רותם המדבר, נגדל רותם בגינה ונשוחח עם ילדים על התאמות של צמחים כמו הרותם למדבר .

להשתמע,

ענת

אתר אינטרנט: www.madmony.co.il
דואר אלקטרוני: Anat@Madmony.co.il

המשר בעמוד 2

לדבר עם ילדים על התאמת צמחים למדבר - החיים במדבר אינם קלים. לכל אורגניזם החי במדבר יש התאמות מיוחדות כדי לשרוד את התנאים הקשים כך גם לצמחים החיים במדבר שהרותם הוא אחד מהם .

התבוננו בגבעול של רותם שהוא גמיש, ירוק וכמעט חסר עלים וחשבו, כיצד הוא מותאם לחיים במדבר??

ראשית מספר מילים לגבי ההטמעה (פוטוסינתיזה). לצורך ההטמעה - תהליך שבסופו נוצרים סוכרים - נפתחות הפיוניות, שהן חרירים קטנים באפידרמיס של הצמח. דרך הפיוניות נכנס פחמן דו חמצני המשמש לבניית סוכרים. תהליך המתלווה לפתיחת הפיוניות הוא איבוד מים מהצמח שהיא הבעיה העיקרית של צמחי מדבר. כיצד מתמודד הרותם עם הבעיה? לרותם עלים מעטים וקטנים הנושרים לקראת עונת היובש. מה שהופך את הגבעול הירוק שלהם למטמיע. כיצד אם כן נכנס פחמן דו חמצני אך יציאת המים מאותו הפתח מצומצמת? לרותם גבעול קסרומורפי - לאורך ענפיו הירוקים נראים חריצים וצלעות, בחתך רוחב של ענף נראה כי הפיוניות נמצאות באפידרמיס המרפד את החריצים והן מוגנות על ידי שערות. יצירת מיקרואקלים לח בחריצים מאט את תהליך יציאת המים.

מצויה, פרג אגסני נורית אסיה ועוד רבים אחרים. כדאי לדעת כי הגבעה מהווה דוגמה לפעילות ציבורית לשמירת טבע. ביוזמת המועצה האזורית גן רווה לקחו בשנת 2005 תלמידי כיתה ז' של בית הספר של המועצה את הגבעה תחת חסותם. התלמידים ניקו אותה מהלכלוך והסדירו את מסלולי הליכה שעוברים בה. פרט לפעילות בגבעה עצמה, התלמידים פועלים להכרזת הגבעה כשמורת טבע ובמסגרת מאבקם אף השפיעו על נתיב מסילת ברזל מתוכננת כך שלא תפריע לפורח בגבעה.

שדות של אירוסים

לגדל רותם בגינה - על פי הבדואים הרותם קשור לסוד החיים והאהבה. מנהג הוא לקשור את ענפי הרותם לנחש על פיהם את אריכות הימים. אם ינבלו לאט לאט מצפה לקושר אריכות ימים .

ולעניין הגינה - הרותם הוא שיח לבן הפורח בשפע של ענני פריחה לבנה בחורף בין פברואר לאפריל, בקיץ מראהו יובשני. קצב הצמיחה שלו מהיר והוא מגיע לגובה של עד 3 מטרים ולקוטר של עד 2.5 מטרים. זהו צמח מצוין וחזק שאינו זקוק להשקיה באזורים שיוורדים בהם מעל 250 מ"מ גשם בשנה. הוא יכול לגדול כמעט בכל האזורים בארץ: בהר, בשפלה, באזור החוף, בבקעה ובנגב. עמיד מאוד לתנאי שטח קשים כמו חולות, או קרקע מלוחה אך רגיש לחוסר ניקוז. הרותם זקוק לשמש מלאה.

והרותם היה מלבין

חתך רוחב בגבעול של רותם המדבר